

KÚRIA

Bfv.II.1134/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év február hó 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A sikkasztás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntető ügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tatabányai Városi Bíróság 3.B.155/2011/34. számú ítéletét, illetőleg a Tatabányai Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.337/2012/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Tatabányai Városi Bíróság a 2012. június 12. napján meghozott és kihirdetett 3.B.155/2011/34. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki hitelsértés vétségében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 330. §]. Ezért őt 6 hónap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 200.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte.

A L L Zrt. sértett-magánfél képviseletében a Cr. Kft. által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította. Elrendelte a Tatabányai Városi Bíróság 3.B.1299/2004/21. számú,

2007. szeptember 11. napján jogerős ítéletével adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt kiszabott 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés utólagos végrehajtását. Rendelkezett a büntető eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a terhelt terhére téves minősítés miatt, a kiszabott büntetés súlyosítása végett, míg a terhelt és védője felmentésért jelentett be fellebbezést.

A Tatabányai Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2012. november 29. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 2.Bf.337/2012/7. számú ítéletével az első fokú ítéletet megváltoztatta azzal, hogy a terhelt terhére rótt bűncselekményt sikkasztás büntettének [korábbi Btk. 317. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] minősítette. Ezért a terheltet 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte a közügyektől eltiltás mellékbüntetés érintetlenül hagyása mellett. Mellőzte a pénzmellékbüntetésre vonatkozó ítéleti rendelkezést. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy a terhelt születési neve L A, illetve a bűnügyi költség összegét helyesbítette.

A Tatabányai Városi Bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapított tényállásában a személyi körülmények összefoglalását követően a következőket rögzítette:

A terhelt mint lízingbevevő 2008. október 06. napján a L L F Zrt. partnereként is működő tatabányai G Kft. közvetítésével pénzügyi lízingszerződést kötött a L F Zrt.-vel mint lízingbeadóval a személygépkocsi vételárának finanszírozására.

A szerződés szerint a gépjármű tulajdonjoga a szerződés teljes tartama - 100 havi futamidő - alatt a lízingbeadó, a L L F Zrt. tulajdonát képezte. A szerződés IV/3/d. pontja szerint a futamidő alatt a lízingbevevő jogosult a lízingtárgy kizárólagos és rendeltetésszerű használatára. A lízingbevevő a használati jogot csak időlegesen engedheti át harmadik személynek, de nem jogosult azt hitel fedezetéül biztosítékként, illetve zálogul lekötni. A lízingtárgy zár alá vétele, lefoglalás vagy azt érintő végrehajtási eljárás esetén köteles a lízingbeadót haladéktalanul értesíteni.

A terhelt a személygépkocsit 2009. április 22. napján T-án, id. K E-nek jogosulatlanul a visszavétel lehetőségének ellenőrzése és biztosítása, illetve a pénzügyi intézet hozzájárulása vagy tájékoztatása nélkül tartós használatra átadta, ily módon azt mind a saját ellenőrzése, mind a pénzügyi intézet látóköreiből kivonta, tudva, hogy a pénzügyi intézet fedezetből való kielégítését ily módon meghiúsítja.

Az eljárás tárgyát képező gépjármű id. K E birtokából 2009. június 01. és június 25. napja között ismeretlen időpontban és ismeretlen módon kikerült, majd 2009 decemberében R P román állampolgártól

Romániában foglalták le.

A személygépkocsi forgalmi értéke 2009. április 22. napján 4.020.000 Ft volt.

A bűncselekménnyel okozott kár az eljárás során lefoglalással megtérült.

A Tatabányai Törvényszék, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 352. §-a (1) bekezdésének a) pontjára figyelemmel - az iratok tartalma alapján - annyiban pontosította, hogy a terhelt és id. K E a „kölcshöz szerződés” megkötésekor megállapodtak abban, hogy az esedékessé vádló lízingdíj részletek megfizetését id. K E magára vállalja. Egy esetben, 2000. május 25. napján - ismeretlen személy általi befizetés útján - ez teljesítésre került. Mellőzte ugyanakkor a Törvényszék az első fokú ítéleti tényállásából (3. oldal 2. bekezdés első mondatának utolsó mondatrészéből) azt a mondatrészt, hogy „a pénzintézet fedezetéből való kielégítését ily módon megküldi”. Emellett ugyanezen mondatrészt kiegészítette azzal, hogy ily módon sajátjaként rendelkezett vele. A terhelt a cselekmény elkövetése után 2009. szeptember 14-én 690.000 Ft-ot fizetett be a L L F Zrt.-nek. A sértett 2009. július 22. napján kelt feljelentésében a terhelttel szemben 6.849.874 Ft összegben terjesztett elő polgári jogi igényt.

A jogi indokolás körében a másodfokú bíróság megállapította, hogy a lízing szerződés tárgyát képező gépkocsi nem a hitel fedezetéül szolgáló dolog volt, hiszen az nem került a terhelt tulajdonába, annak tulajdonosa a bűncselekmény elkövetésének időpontjában a sértett lízing cég volt. Az időleges átengedés definícióját a kizárólagos és rendeltetésszerű használat definíciójával összevetve az időleges átengedés nem jelentheti a meghatározatlan tartamú kölcsönadást, hiszen ez a lízing tárgynak egyrészt a lízingbe vevő, másrészt a lízingbe adó látóköréből való kivonását is jelentené. Ebből következően az időlegességre való utalás nyilvánvalóan az eseti, átmeneti jellegű kölcsönadásra vonatkozhat, azonban ennek sem tartalmi eleme a lízing díj átvállalása és a hosszabb tartamú használat. Ezért a terhelt azon magatartásával, amikor a rábízott, de a L L F Zrt. lízingbe adó sértett tulajdonát képező személygépkocsit 2009. április 22. napján id. K E-nek tartós használatra átadta, a sajátjaként rendelkezett a lízing tárggyal, és ezzel megvalósította a korábbi Btk. 317. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettét.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 416. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjára hivatkozva. Amint azonban a Legfőbb Ügyészség átiratában helyesen kifejtette, az indítvány tartalma

szerint kizárólag a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontján alapul.

Az indítvány szerint a bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a terhelt bűncselekményt követett el. A lízingszerződés mellékletét képező általános üzletszabályzatban foglaltak ugyanis lehetővé tették a terhelt részére a gépkocsi időleges átengedését harmadik személy részére, így a terhelt magatartása nem minősülhet jogellenesnek, ezért a cselekmény nem bűncselekmény.

A lízingszerződésben foglaltakkal kapcsolatban még azt is kifejtette, hogy semmilyen bizonyíték nem merült fel arra vonatkozóan, hogy a terhelt és a lízingbeadó közötti szerződés megkötése során a korábbiakban már felhívott időleges átengedés pontos jelentésének megmagyarázására, az időleges átengedés feltételeinek pontosítására, esetleg előzetes engedélykérésre, vagy utólagos bejelentésre vonatkozó kötelezettség meghatározására sor került volna. Ezek hiányában viszont nem cáfolható, hogy a terhelt az Üzletszabályzat ismeretében abban a feltevésben volt, hogy nem követ el szerződésszegést, és a magatartása nem minősülhet jogellenesnek, ha a gépkocsit időlegesen egy olyan személy használatába adja, akiben teljes mértékben megbízik. Ilyen körülmények között a terhelt tévedésben követte el a cselekményt, a tévedésre alapos oka volt, ezért nem büntethető.

A védő mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott jogerős határozatot változtassa meg akként, hogy a terheltet az ellene 1 rendbeli, a Btk. 317. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő sikkasztás büntettének vádja alól mentse fel.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1404/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint a terhelt tévedésének megállapításához szükséges körülményeket az irányadó tényállás nem tartalmazza. Erre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány ezen részében törvényben kizárt.

Terhelt a rábízott, számára idegen gépkocsival a sajátjaként rendelkezett, amikor a lízingszerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a sértett előzetes tájékoztatása és beleegyezése hiányában tartósan, határozatlan időre harmadik személyre ruházta át belenyugodva abba, hogy a lízingbeadó a szerződés felmondása esetén a visszavétel lehetőségétől elesik. A terhelt magatartását ezért tényállásszerűnek, bűnösségének megállapítását törvényesnek ítélte meg.

Rögzítette azt is, hogy a bíróságok határozatai mentesek a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írott egyéb abszolút hatályú

jogsabálysértésektől is.

Erre figyelemmel azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, a megtámadott bírósági határozatokat hatályában tartsa fenn.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítványt - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének első fordulata szerint - tanácsülésen bírálta el.

A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4) és (5) bekezdés] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt az irányadó tényállás megalapozottságát támadó részében a törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

1. Elöljáróban jegyzi meg a Kúria, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ebből következően kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok miatt van helye. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a Be. 423. §-ának (4) bekezdésére tekintettel csak az indítványban megjelölt felülvizsgálati okra, valamint - a hivatkozott rendelkezés (5) bekezdése alapján hivatalból folytatandó vizsgálat keretében - a 416. §-a (1) bekezdésének c) és d) pontja szerinti eljárási szabálysértésekre lehet figyelemmel.

A Kúria rögzíti, hogy nem észlelt az indítványban nem kifogásolt, azonban hivatalból vizsgálandó - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést, és a másodfokon eljárt bíróság sem sértette meg a súlyosítási tilalmat.

A felülvizsgálat szabályrendszere értelmében a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. §-a (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Annak vizsgálatánál tehát, hogy a bűnösség megállapítása, vagy a cselekmény jogi minősítése törvényes-e, csak a jogerős határozatban megállapított irányadó tényállás vehető figyelembe.

2. A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás

megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértés miatt került sor.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a személygépjárművet a L L F Zrt.-vel kötött pénzügyi lízingszerződés útján vásárolta. A szerződés értelmében a gépjármű tulajdonjoga a szerződés teljes időtartama, a 100 havi futamidő alatt a pénzügyi intézet részére fenn volt tartva. Amint arra a felülvizsgálati indítvány, valamint a Legfőbb Ügyészség átirata is helyesen utalt, ítéletszerkesztési hiba folytán az indokolás más részében szereplő ténymegállapítás az is, hogy a gépjármű zárt végű pénzügyi lízingtevékenységre vonatkozó Üzletszabályzat IV/3/d. pontja kimondja, hogy a lízingbevevő a használati jogot csak időlegesen engedheti át harmadik személynek, de nem jogosult azt hitel fedezetéül biztosítékként, illetve zálogul lekötni. Az üzletszabályzat V/5. pontja szerint a felmondás időpontjában a lízingbevevő használati jogosultsága a lízingtárgy tekintetében megszűnik és köteles azt haladéktalanul rendeltetésszerű használatra alkalmas, tiszta állapotban valamennyi tartozékával és okiratával együtt a lízingbeadó által megjelölt helyen a lízingbeadó képviselőjének átadni. Rögzíti az üzletszabályzat IV/4. pontja azt is, hogy a lízingbevevő a lízingszerződésből származó jogait és kötelezettségeit harmadik személyre csak a lízingbeadó előzetes írásbeli hozzájárulásával ruházhatja át.

Jelen ügyben a tényállásban írtak szerint a terhelt az általa lízingelt gépkocsit id. K Er-nek tartós használatra adta át. A közöttük létrejött "kölcönszerződés" keretében id. K E vállalta, hogy az esedékessé váló lízingdíj részleteket megfizeti. Ennek azonban - ismeretlen személy által történt egyszeri befizetésen túlmenően - nem tett eleget.

A terhelt tehát akkor, amikor a lízingbeadó megkeresése nélkül, a lízingbeadó hozzájárulását nem kérve a lízingszerződésből származó jogait és kötelezettségeit határozatlan időre id. K E-re átruházta, megszegte az Üzletszabályzat IV/4. pontjában foglaltakat. Nem szerzett ugyanis jogot arra, hogy a gépjárművet a lízingbeadó külön engedélye nélkül meghatározatlan időre használatba, "kölcön" adja.

Egyetértett a Kúria a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában e körben kifejtettekkel. Eszerint a lízingbeadó azért kötötte meg a pénzügyi lízingszerződést a terhelttel, mert őt hitelképesnek tartotta. A lízingbeadó érdekeit lényegesen sérti, ha a gépjármű tényleges üzemmentartója személyében olyan változás következik be, akinek jövedelmi, vagyoni viszonyairól nincs tudomása, vagyis nem állt módjában vizsgálni adott személy teljesítőképességét, illetve készségét.

Az a szerződési kikötés, amely szerint a lízingbevevő jogosult a lízingtárgy kizárólagos használatára, a lízingbeadó, vagyis a tulajdonos érdekeit védi, mivel a szerződés felmondása esetén a lízingbevevő köteles a lízingtárgyat a lízingbeadó képviselője részére átadni. Ebből a szempontból az a szerződéses rendelkezés, hogy a lízingbevevő a használati jogot időlegesen, de átengedheti harmadik személynek, csak úgy értelmezhető, hogy a lízingbevevőnek ilyen esetben is ellenőrzése alatt kell tartania a lízingtárgyat, a visszavétel reális lehetősége mellett. Ez a rendelkezés hivatott megelőzni a jelen ügyben bekövetkezett azt a helyzetet, hogy a lízingbeadó tulajdonát képező gépkocsi a lízingbeadó látóköréből kikerüljön, megfosztva a tulajdonost a lízingtárgy birtokba vételétől.

Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a terhelt K-ba távozott hosszabb időre, de nem véglegesen, ily módon a lízingszerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem is állt szándékában személyesen gyakorolni. Mindebből következően helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a terhelt, mint lízingbevevő a tulajdonkörébe tartozó olyan rendelkezési jogot gyakorolt, amelyet a tulajdonos szándékán kívül, annak engedélye nélkül senki más nem gyakorolhatott volna, ekként a terhelt sajátjaként rendelkezett a lízing tárggyal.

A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a terhelt cselekménye maradéktalanul kimerítette a sikkasztás büntettét.

A tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozás azért nem vezethetett érdemi eredményre, mert ezzel az indítvány az irányadó tényállást támadta. Az irányadó tényállás alapján pedig a tévedés kizárt.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott első- és másodfokú határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatát pedig a Be. 416. §-a (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2015. február 5.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. előadó bíró, Dr. Feleky István s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
NYM